

VOL. 21 ÉV.

9. SZÁM

DETROIT, MICH.

DONGÓ

1060—25 STREET, DETROIT
ÁRA EGY ÉVRE 3 BE

1923 május 1

EGYENJOGUSÁG

Donahy rajza a "Cleveland Plain Dealer"-ben



— Ember, ne lopd az időt, de mosd fel a konyhát meg az edényt, mert én megyek a nők jogaiért küzdő egyesület vacsorájára.

A béke-angyal

*Síró szemek, szorongó szívek
Nagy fájdalomban messze szöknek,
Kelet pirkaadó égmezőin
Várják mélytüzi lobbanását
A megváltó szent üstökösnek.*

*Nem jön... A földet elkerülte?
Kihuny örökre eszme-lángja?
Vagy a teljes, zord gyilkolásban
Bősz gyűlölet véres kódétól
Megtört szemünk tán meg se látja?*

*Hiába vágyunk angyaloknak
Zsolozsmás, bűvös énekére,
Szíven gyilkolt testvériségnek,
Szeretnek, jóakaratra
Gyászterítőn csurog a vére.*

*Az emberszív világ-alapját
Önzés, düh, bosszu meggyalázta,
Csak egy csalóka fény szökött ránk
Az eszme, ige csillagából,
Hogy felesaljon a Golgothára.*

*Óh, gyászruhás anyák meg árvák!
Kik megváltói kinban égtek,
Ott fent a csillagok világán
Bus vigaszként kiülőzött
Egy angyal száll sírón felétek.*

*Egykor e gyilkos nemzetségek
Csókkal borultak szívére,
Karácsonyi csillag-uszályán
Az Isten lelke csillogott át,
Várva lesték: óh, csak betérne!*

*Most gyászruhája rongyos véres,
Liliom testén durva kékek,
Megesalva, verve, tépve szálldos,
Lázás ajkán zeng szívrepesztő,
Világfájó, halottas ének.*

*Bolyong. Góg űzte ki honából,
Fürtje, szárnya szét van cibálva,
Ki csak békét, áldást, örömhirt,
Boldogságot hozott a földre:
Im, nézzétek, ez itt a hála!*

*Hozzátok jön, vértanu szívek,
Boruljatok rá e nagy esten,
Amíg együtt zokogva sirtok,
Fölétek áldólag lehajlik
Az Ur karja a sirkereszten.*

SZABÓ LÁSZLÓ.

(Szerzőjének most megjelent "Tenger-moraj" című kötetéből.)

Vegyes hírek

A NEW YORKI Magyar Kereskedelmi Kamara bankettjén már újból megdicsérték és megsajnálják a magyarokat. Csak az a kérdés, hogy mikor segítenek már rajtuk?

A St. Louisi magyarok úgy megjubiláltak Káldor Kálmánt, hogy csak úgy ropogott. Hát mégse mindig igaz az a mondás, hogy "egy próféta se kedves a saját hazájában".

A DONGÓ előfizetői közül többen panaszkodtak a Dongó késése miatt. Hát igazuk van! Ézernel több hátralékos késése miatt meg csak a Dongó panaszkodhatik, de annak nincs igaza.

Michiganban kisütötték, hogy a "Dávid király" a nagyszakállu "hetedik angyal" valójában nem is annyira angyal volt, mint inkább egy nagy ördög. De csak így garázdálkodhatott közel 20 esztendeig, mert ha angyal lett volna, akkor már régen a börtönben ülne, vagy éhen halt volna.

La Folette szenátor buzgólkodása folytán a törvényhozás kinyomatta azt a kérvényt, amit a clevelandi magyarok nyújtottak be Magyarországra érdekében. A kérvény tehát ki van nyomtatva, a magyarság pedig el van nyomva.

A cukor-drágítók ellen elrendelték a szigorú vizsgálatot és erre a cukor ára még feljebb ment. Erre a kis hivatalos reklámra nagy szükségük volt a cukor-betyároknak.

Cserna ezredes Magyarországra való utazása előtt Davis volt ohioi kormányzónál früstökölt, Széchenyi nagykövethetél ebédelt, és ha így folytatja, akkor Horthy kormányzónál fog vaesorázni. Sokan bizonyára úgy szeretnék mondani, hogy "utolsó vaesorázni". De hát ebben a pacifista világban sokan haragudznak a katonaságra.

DETROITI JÓKIVÁNSÁG

Eresszék ki a legjobb borodat, ha potyán olvasod a Dongót.

Megbízható

— ügyes —

embereket keresünk

minden magyar lakta helyen, akik hajlandók a

Vas András

című nagyszerű könyv terjesztésére, illetőleg eladására.

Csakis olyanok jelentkezzenek, akik komolyan veszik a dolgot és akik szép keresetre akarnak szert tenni.

Jelentkezzenek mielőbb a következő címre:

Dongó

1060—25 St.
Detroit, Mich.



VIDÉKI KRÓNIKA

YONKERSEN nagy mulatság volt minapában a Magyar Otthonban s másnap elment két miszisz, hogy az edényt meg a többi tárgyakat felmosogassa. Fel is tettek egy fazék vizet és mikor a víz forni kezdett, hozzá akartak fogni a mosogatáshoz, de nem találtak sehol egy mosogató rongynak való ruhadarabot. Felkutatták az egész termet, de semmiféle ruhadarab nem akadt. Végre is egy misztert menesztettek el ruharekvirálás irányában, de az se talált, így tehát gavalérosan beleegyezett, hogy az inge ujját vállig levágják a misziszek és abból csináljanak mosó ruhát. A misziszek így aztán felmosogattak, de a miszter ujjatlan ingben parádézik.

Gyönyörű szép "otomobilt" vett az egyik yonkersi miszter és az új kocsis öröme meghívta a jó barátokat egy kis "rájdra". Utközben betértek egy száraz szalonba, ahol csak "papot" árulnak és semmi egyebet. Az új kocsis öröme megitták az áldomást. Mikor aztán ugyanesak "holdvilágosak" lettek, kimentek, hogy folytassák a kocsikázást, de nagy meglepetésükre két darabban találták az új gépkocsit. Egy nagy teherkocsi ugyanis nekiszaladt és úgy kettészelte, mintha csak vajaskenyér lett volna. Az "otomobil" gazdája úgy odalett, hogy visszakivánczolt nála a holdvilág.

Az egyik yonkersi miszternek borostás volt a képe a kiütköző szakálltól és ezért elhatározta, hogy benéz a borbélyhoz. Mivel pedig az illető boldog gépkocsitulajdonos, hát nem akart csak úgy gyalog menni a borbélyhoz, hanem beleugrott a gépbe s nagy büszkén elvágatott a borbélyhoz. Sőt annyira vágatott, hogy a nagy ablakon keresztül masinástól együtt belépett a borbélyüzletbe, ahol a mester úgy megijedt, hogy csaknem a saját nyakát metszette el a borotvával.



Dillonville-ről írja Dobos András derék előfizetőnk a következőket: "Még az ibolya sem nyílik, a Dongó már is elment döntögni valahová, mert hogy régen nem láttam. A 7-ik számú Dongóban olvastam azt a jókívánságot, hogy a husvéti kolbász még pünkösdkor is mozogjon a hátralékosokban. Hát én meg azt kívánom, hogy Jakab István, a clevelandi "halálbíró" keresse

meg magukban a karáesonyi bobájkát, ha nem küldik nekem a Dongót és a másét kell olvasnom."

A yonkersi miszter arra kérte a misziszt, hogy vágjon el neki valamit a nagykéssel. A miszisz el is vágta, de aztán panaszkodni kezdett, hogy a kést is, meg az ujját is bepiszkolta. A miszter erre azt tanácsolta neki, hogy a kést mossa meg előbb, aztán pedig vágja el vele a piszkos ujját. De hogy ezután mi következett, arról jobb nem beszélni.

CLEVELANDI JÓKIVÁNSÁG.

Ha nem olvasod Vas Andrást addig, amíg meleg, Majoros doktor tegye a szemfogadra a hideg vasat.



KERESZT

Ha a címzésnél keresztet lát a neve mellett, gondoljon a stólára és küldje be a betegeket, mert "nem élhet a levegőből az ur jámbor Dongója."

MEGJELENT!

Reményi József több mint 600 oldal terjedelmű kétkötetes regénye.

"Jó hinni"

A REGÉNY ÁRA 2 DOLLAR.

A szerző kezevonásával bordázott antique papíron készült példány ára: 5 dollár. Rendelésével együtt küldje be a pénzt is erre a címre:

Reményi József
700 HURON ROAD,
CLEVELAND, O.

Hatvan napig

VAGYIS KÉT ÁLLÓ HÓNAPIG

egy szép könyvet

KAPNAK A DONGÓNÁL MINDAZOK AZ
ELŐFIZETŐK

teljesen ingyen

akik beküldik az előfizetést egy esztendőre és mellékelnek a
a 3 beteghez

csekély 5 centet

A POSTAI KÖLTSÉGEKRE ÉS CSOMAGOLÁSRA.

A D O N G Ó

CIME:

1060—25th St., Detroit, Mich.



Muffol Miska

FŐBURDOS SZAVALATAI

A KIRÁJOKRA rossz idők járnak nemcsak odaát, de itt is, mer lám még a zuffajta Dávid kiráira meg kirájnájára is rákoppantottak Micsigány kontriba mer kisült, hogy Dávid koma iger lenyomta a zalattvalókat oszt igen legénykedett a kormány bottyával, hát így osztég neki is muffolni kellett, akártsak a német meg a zosztrák császároknak. Pedig kutya nagy legény vót a Dávid kiráj, aki 20-usz évig basáskodott, csaknem ojjan öreg vót, mind a Vilmos császár, de mégse kellett neki majom mogyoró. Nagy kujon vót a zöreg, órajtos főburdos lett vóna belüle, csak az a kár, hogy nem tudott magyarul. No, de mindent nem lehet tudni.

Ugyláccik, hogy mégis csak megboldultak itt az emberek, merhogy 100-áz órájig is eltáncolnak egyhuzomba. Hát mondok nem is tánc az, csak holmi csoszogás, mer én is eljáróm a csárdást meg a kállai kettőst órajtosan, de azt járja el utánam a kákabéli ánglius nem 100-áz, de csak két órájig.

A Rakodfele unokája meg mégis csak férhe ment aho a vájci lovászho, aki a zapja lehetne. Oszt ezér igen mérges a zöreg olajos hordó, hogy aszondi ő bilijonyos oszt a zunokája csak lovászné lett. Hát mondok kár pedig haragudni, mer hát a zöregnek igen olaj szagja van, mér ne legyék a zunokája urának istálló szagja. Az mégis csak külömb, mind a zolaj szag.

A klevelandi miszisznek meg éccakára dógozott a zura, oszt a miszisz igen félt a feketéktül, merhogy sokan laknak a magyar negyedbe. A miszter

hát megkérte a szomszéd bodit, hogy aluggyon nálok oszt vigyázza a misziszt a feketéktül. Hát így nem is félt többet a miszisz, mer nem bánthatták a feketék. Ijjen derék miszterek is vannak még, akik vacsmányt fogadnak a misziszhe.

De elég is ebbül ennyi, mer a zegyik miszisz virágot ültet, hát elhitt segíteni. Mondok mán csak megteszem a kedvét oszt megyek digolni.

Detroiti apróságok

Egyik magyar háznál a "burdos", aki valamikor tehenész volt és így értett a tejhez, kávézni szeretett volna és azért feltette forralni a tejet, de nem akar felforni, csak egyre sűrűbb lett. A bodi beszólította a misziszt és panaszt emelt nála a makacs tejre. A miszisz odanézett és nagyot sóhajtott: "Jesszusom, hiszen maga a tejfelt forralja!" A volt tehenész így adta le a védekezést: "Hát azér nem akart felforni."

Hauk Jenőéknél a golya járt és egy kis leányt felejtett a háznál. Anya és gyermek a körülményekhez képest jól érzik magukat, de az apa nem, mert valami jólelkű ember ráadásul a hordóját is kilyukasztotta és elfolyt a "keresztelő viz." Hauk Jenő mielőbb való örök nyugalmat kíván a kedves "jóbarátnak."

A magyar negyedben levő "river"-be a napokban beleugrott egy elkeseredett atyafi és néhány perc alatt bele is fulladt. Tárgyalják az esetet egyik "kóneron" és vélekedik valaki: "Aunye, hászén alig vót a vízbe, mégis meghótt." Válaszol rá egy borizü hang: "Nem csuda, a vitzül hamar meg lehet halni".

Az öreg Dongót György napkor számosan üdvözölték: a tejes, a bucsér, a groszer, az adóvégrehajtó, a gáz-bérkollektor, a nyavalya és mások. Mindnyájan hosszú életet kívántak az ünnepeket is nagyon kívánták. Az öreg Dongó a derék hátralékosokkal és potyáolvasókkal biztosította őket arról, hogy kívánságuk mielőbb teljesül.

A VÖRÖS KERESZTES

Kitüntetés a címzésnél azt jelentti, hogy a Dongó várja a hátralékos betegeket. A dupla vörös kereszt pedig igazi veszedelmet jelent.

DR. L. H. HERBERT

volt ezredorvos

8005 W. JEFFERSON AVENUE,
Detroit, Mich.

MÁJUS ELSEJÉTŐL

kezdve csakis azok kaphatják a Dongót, akiknek rendben van az előfizetésük.
AKIK MÁJUS ELSEJÉIG BEKÜLDIK EGY ÉVRE SZÓLÓ
ELŐFIZETÉSÜKET, VAGYIS

HÁROM BETEGET

és mellékelnek csekély ÖT CENTET a postai és csomagolási költségekre,
azok kapnak ráadásul a Dongótól

EGY SZÉP KÖNYVET

Igyekezék tehát az előfizetés böküldésével erre a címre:

DONGÓ

1060 — 25th STREET.

DETROIT, MICH.



“Samu” hirdetés

Kedves Nénik és Bácsik! Sok mindent kitalálnak manapság a felnőtt emberek. Detroit felett egy repülő bácsi füstből csinált betűket és egy hirdettet valami cigarettát. No, gondoltam magamban, maholnap már újság se kell, mert a repülő emberek füstbetűkkel írják majd ki a legfrissebb híreket a levegőbe és akkor potyán lehet újságot olvasni. Több potyáolvasójuk lesz, mint a Dongónak. Hanem ez a füstös hirdetés szeget ütött a fejembe, mert úgy gondoltam, hogy itt van a sok Vas András, hát ezt is lehetne füsttel hirdetni, mert az édesapám reménysegei ugyanis legtöbbször füstbe mennek. Gyurka bátyám éppen most ácsol valami repülőgépet, hát gondoltam, hogy gép már lesz, de leckét kell venni a füsttel való írásból. Lementem a pincébe, ahol egy csomó újság volt és megpróbáltam a dolgot. Hát a betűzés nem sikerült, de azért csináltam olyan füstöt, hogy összeszaladt az egész familia és csaknem vasra vertek azért, mert hirdetni akartam a Vas Andrást. Hát érdemes itt jót akarni?!

MAGYAROM!

A michigani “Dávid király” legyen nálad főburdos, ha potyán olvasod a Dongót.

“Vas András” MEGJELENT

Vas András

VERSES MESE
AVÁNDORMADARAKRÓL
TIZENKÉT RÉSZBEN

Irta
KEMÉNY GYÖRGY

1 2

A fenti kép a VAS ANDRÁS című nagy költői mű címlapjának kisebbített másolata.

A Vas András című könyv a magyar irodalom legnagyobb terjedelmű elbeszélése.

A könyvet Kemény György, a Dongó szerkesztője írta a kívándorlásról s az amerikai magyarokról. Az édes mindnyájunk sorsa van megírva a könyvben s így minden amerikai magyarnak meg kellene szereznie Vas Andrást. A könyv ára csinos kötésben 2 dollár, domborművű diszkötésben a költő sajátkezű aláírásával 5 dollár. Megrendelhető a következő címen:

D O N G Ó

1060—25th STREET,

DETROIT, MICHIGAN.

DONGÓ

Megjelenik havonta kétszer
Szerkesztő: KEMÉNY GYÖRGY
Rajzoló: KEMÉNY JÁNOS

ELŐFIZETÉSI AR:

Amerikában egy évre.....	\$3.00
4 hónapra	\$1.00
8 hónapra	\$2.00
Magyarországra egy évre.....	\$3.50

A DONGÓ CIME:

1060—25th Street, Detroit, Mich.

DONGÓ

HUNGARIAN COMIC PAPER
PUBLISHED SEMI-MONTHLY
Editor: GEORGE KEMENY

Entered as second-class matter July 15th, 1916 at the Post Office at Detroit, Mich., under the Act, of March 3, 1897.



Vigyázó János

MEGFIGYELÉSEI

A ST. LOUISI magyarok alaposan kitettek magukért, úgy megünnepelték a "St Louis és Vidéke" című lap tizéves főmállásának évfordulóját és ezzel együtt Káldor Kálmán szerkesztőt, hogy hét határra szólta a lakodalom. A st. louis-i magyarok bebizonyították azt, hogy megbecsülik a magyar nyomtatott betűt és ezzel derék példát adtak azoknak a magyaroknak, akik úgy félnék a nyomtatott betűtől, akárcsak "az ördög a tömjéntől" és még a betevő falatot is sajnálják az általuk nemcsak lenézett, de sokszor egyszerűen megvetett "pennarágóktól".

Nagyon sok magyar ember a lehető legnagyobb undorral fordul el a nyomtatott betűtől és úgy vélekedik a szegény tollforgató emberről, hogy "de az apja erre meg amarráját, menjen ő is a gyárba, vagy a bányába és ne éljen ingyen". Mert az ilyen magyarok szerint a tollforgató a lelkét rongyokba tépő, a másokat oktatni és szórakoztatni akaró ember csak közönséges tintanyaló, aki munka nélkül eszi a kenyerét. — De mikor az ilyen "böles" emberek arra kényszerülnek, hogy egy-egy levelet megírjanak, akkor a verejték ül ki a homlokukra és nehezebb nekik a hitvány tollszár, mint a csákány, a kalapács és lapát. Mert a tollszár nagyon hitvány, nagyon könnyű, de mégis hatalmas és néha végtelenül nehéz szerszám.

A szellemi munkásokra éppen olyan égető szükség van, mint a kézi munkásokra. Ha nyomtatott betű nem lenne, akkor az ilyen bakafántoskodó emberek még a Csiziot se tanulmányozhatnák, még a löcsei kalendáriumot sem olvashatnák és nem tudhatnák meg a mindenre jó álmos-könyvből, hogy "ludhust emmi egészségesnek — jó". Ha a szellem-óriások nem gazdagították volna az emberiséget, akkor még mindig ökrös szekeren kellene jönni Amerikába és falás után a fokkal vakaróznának az emberek, füstölt kolbász helyett pedig szeckát, vagy csalamádét emnének.

A szellem- és izom-erőnek meg kell ismernie és meg kell becsülnie egymást, mert olyanok, mint a hajdani

"Sziámi ikrek", akik egymáshoz voltak növe és egymás nélkül nem élhettek. Akadnak ugyan ugynevezett "pennarágók", akik na gyobb szellemi erejüket a tudatlanság kizsárolására használják, de "egy fecske nem csinál nyarat". Az ilyenek nem azért csálnak és rabolnak, mert "szellemi munkások", hanem azért, mert gazemberek. De gazemberek akadnak éppen úgy a kézi munkások között is, mert az egyéni becsületesség nem függ a foglalkozás minőségétől.

Az amerikai magyarság nem sokat vethet a magyar újságírók szemére a földi javak miatt, mert csaknem minden amerikai magyar újságos a szó szoros értelmében vett szegény ember, aki időelőtt beleöszül, beleskopaszodik vagy belepusztul a testet-lelket egyaránt megörlő gondokba. Aki véletlenül jobb módban van a magyar újságosok között, az sem az újságból tollasodott meg, mert az amerikai magyar újság nem vagyont adó üzlet. Ugy vannak vele a legtöbben, mint az egyszeri boltos, aki panaszkodott, hogy mindig ráfizet az üzletre. De mikor azt tanácsolták neki, hogy akkor csukja be a boltot, a kereskedő azzal érvelt, hogy akkor miből éljen?

Az amerikai magyar újságosok úgy vannak a foglalkozásukkal, mint a közmondás szerint, a féreg a tormával. A legtöbben azt hiszik, hogy hivatást teljesítenek és nem kell tőlük elvenni ezt a hitüket. Csetlőbotló földi emberek vagyunk, az újságosok is tévedhetnek, de ki van között-

tünk fogyatkozások, emberi tévedések nélkül? Aki van, az dobjon rájuk követ. Aki pedig nincs, az — ha már nem segíti — legalább ne szidja őket. Van nekik e nélkül is elég gondjuk, bajuk.



A fakanál

ÁBRAHÁM GÁBOR doktor, kít a nép csodaorvosnak tartott, nagy prakszisnak örvendett az egész Szilágyságban, sőt még azon is túl. Hivták is őtet mindenfelé, a hol nagybeteg volt, mert tudták róla, hogy nagytudománya van és a pénz még sem csábítja.

Egy ízben megint falura kellett mennie egy nagybeteg meggyógyítása végett. Mikor dolgait elvégezte, a beteg orvosságokkal, a háziakat pedig utasításokkal ellátta, vette kalapját és régi ismerőséhez, az odavaló református paphoz ment, hol vaesorával és szállással várták. Vacsora után engedelmet kért a lefekvésre, mert nagyon törődöttnek érezte magát.

A református pap maga kísérte el Ábrahámot szobájába s mikor Ábrahám már az ágyban volt, rázárta az ajtót. Azaz, hogy csak próbálta, de miután a zár el volt romolva, elővett egy fakanalat és nyelével a kiléscső közé illesztette és spárgával az ajtókiléscsőre kötötte, hogy az ajtó szilárdon álljon. Azután jó éjszakát kívánt és ő is lefeküdt.

Éjfél után két óra körül Ábrahám doktor felébredt és gyertyát akart gyújtani. De hol a gyertya, ezt kellett volna megállapítani, miután a szobában a borzasztó sötétség miatt nem tudta magát tájékozni. Hanem ez még hagyján, de nem volt képes tisztába jönni azzal sem, hogy merre vannak az ablakok, hol van az asztal, fejével avagy lábbal fekszik-e az

ajtónak, egy szóval a tér- és idő-képzetek sikeresen összezavarodtak fejében, pedig ő mindenáron az ajtót szeretne volna elérni.

Kinos vajadás és sok tapogatozás után végre az ajtóhoz ért, de most még nagyobb meglepetések érték, mert az ajtókiléscső bárhogyan szorongatta, nem akart mozdulni, a fakanál pedig minden feszegetési kísérletnek ellentállt. Bizonyosan nem jó helyen járok — gondolta Ábrahám — és a nagy sötétségben tovább tapogatozott, tovább csuszált, hogy az ajtót gyorsan megtalálja. Pedig úgy szeretett volna már kimenni, hogy hallja a fülemüle énekét és a kerti fák lágy susogását...

Hasztalan volt minden, mintha boszorkányok házába tévedt volna, nem tudott a rettenetes sötétségben eligazodni. Ámde most olyan intenzív erővel tört ki belőle a fülemülék és a susogó falombok hallgatásának vágya, hogy visszabotorkált a fakanállal elrekesztett ajtó elé és rémesen dörömbözni kezdett rajta. Amugy istenigazában verte, hogy rengett bele a ház és lehetetlen volt a papnak meg nem hallania. Nehány másodperc múlva már az ajtó előtt termett a pap és bátor hangon tudakozódott:

— Mi az! mi baj van?

— Ne beszélj annyit, — kiáltott belülről Ábrahám — hanem nyisd ki gyorsan az ajtót.

A pap kioldotta a spárgát, eltávolította a fakanalat és megnyitotta Ábrahám előtt az ajtót, a ki, mint a ketrecből kiszabadult tigris, úgy rohant kifelé a fülemülék és zizegő falombok hallgatására.

Kora reggel, mikor a református pap Ábrahámot a reggelinél meglátta, kénytelen volt kiszökni a szobából, mert a nevetés fullasztotta. Neki támaszkodott a kertben egy almának és nevetett, borzasztókat és isszonyukat nevetett és nem mert Ábrahámra pillantani, nehogy még görcsöket kapjon a nevetéstől. Nem is szólt a doktornak semmit, hanem hóna alá kapta imádságos könyvét és ment egyenesen a templomba, hogy a népnek prédikáljon.

Már javában prédikált a sok népesség előtt, midőn a szószékről észrevette, hogy Ábrahám doktor megjelent a templomba. Mire még egyszer odapillantott, látta, hogy Ábrahám kiveszi zsebéből a fakanalat és jelen-tősen mutogatja neki. Képtelen volt tovább folytatni beszédét, hanem egy *Amen*-nel hirtelen befejezte a szeretet fejtegetését s miként reggel az almafa alatt, borzasztókat és isszonyukat nevetett ismét az Ur igaz szolgája.

A nép azt gondolta, hogy váratlan betegség érte a papot s részvétellel akart közeledni feléje, de a pap nem állott szóba senkivel, rohant egyenesen haza és ott egy pamlagra esve, kimerülten terült el. Előkerült nem-sokára Ábrahám doktor is, kezében a fakanállal, melyet ünnepélyes pózok kíséretében helyezett az asztalra:

— Ugyebár barátom, reggel te mulattál rajtam a fakanál miatt; most tehát rajtam volt a sor, hanem ezt a fakanalat hányd el, mert nem szeretnék veled még egyszer találkozni az életben.



Az én asszonyom

*És meghalok és semmi, semmi.
Körülbelül két asszony fogja
Észrevenni.*

*Az egyik az édes anyám lesz,
A másik meg egy másik asszony,
Ki sirasson.*

*Be szép lesz: egy idegen sirra
Két asszony hordja a virágot
És az átkot.*

ADY ENDRE.

MAGYAR KUGLIZÓ

A McKeesport-i és környéki magyarok kedvük szerint kigolyóztatják magukat

URBÁN JÓZSEF

hatalmas kuglizójában, amelyben hét pálya van.
516 Walnut St., McKeesport, Pa.

W. H. SCHWARTZ

Első magyar ügyvéd és hitesség közjegyző

Ohio Államban, 512 Society for Savings épületében, Cleveland, O.
Telefon: Cuhahoga Central 3350-R.
Bell Main 5720.

MAGYAR

TEMETKEZÉSI

VÁLLALAT

ÉS KOPORSÓ RAKTÁR

Temetéseket elvállal a legfényesebbtől a legegyszerűbbig a legjutányosabban

BICZÓ FERENC

8027 W. Jefferson Ave.

DETROIT, MICH.

Telefon: CEDAR 175



VAS ANDRÁS

Kemény György verses meséje a vándormadarokról.

(Reményi József hosszú cikket írt a "Vas Andrásról" a Szabadságban. A cikkből közöljük az alábbi sorokat):

Kemény György az amerikai magyar újságírók veteránja. Fájdalmas dicsőség. Két évtized óta szerkeszti a Dongót, közben szerkesztett napilapot is, harcolt és dicsért és gunyolódott, ütött és állta az ütést, de általában mindig többet adott, mint a mennyit kapott. Újságíró sors. Talán az egész világon hasonló. Közben a világ halad a maga útján s elfeledkezik arról hogy kerekeinek olajozója tulajdonképpen az újságíró s ezért némi hálával kellene viseltetni iránta.

Kemény György már nem igen vár hálát. Beletörődött a sorsába, azonban egy vigasza van: a költészet. Minden tolforgató némiképpen Don Quichotte, mert hiszen — talán akaratára ellenére — akkor is az ideálok szolgálatában áll, amikor már nem hisz bennük. Sorsa, hogy mások részére egyengesse az utat s ha mellett meg van áldva költői vénával is, vigasza, hogy a saját sorsán versekkel könyörüljön meg vagy ki sem fejezett, elképzelt szép gondolatokkal és érzésekkel. Ne vegyük rossz néven tőle ezt a lírai önzést, lelke egyetlen manmáját.

"Vas András" címmel Kemény György megírta élete főművét. Különös érzéssel lapozgattam ebben a vaskos könyvben s valahogyan úgy éreztem, mintha Arany János mosolygott volna rám a mennyeiből s azt sugta: "Na lám. Hiveim Amerikában sem hagynak cserben. Kiss József tanult tőlem és Kozma Andor is tanult tőlem és Vargha Gyula, de azok megmaradtak Magyarországon. Ellenben Kemény György kiszakadt Amerikába s mégis olyan magyar

izü, magyar levegőjü epikai költeményt írt, hogy azért bárhol a földkerekségen megszorítanom a kezét".

"Verses Mese a Vándormadarokról, Tizenkét részben", ez ennek a nagy epikai költeménynek a címe. S az ajánlásban, amely egyébként Kemény György legőszintébb írásai sorába tartozik, azt mondja a költő: "Nagy Amerikában írtam irásomat, De magyar szív sirta minden sirásomat." A "Vas András" alcímében és a fent idézett két sorban benne van az egész kötet lényege. Ez az allegorikus meghatározása az amerikai magyarnak és a költő vallomása, hogy tulajdonképpen mi inspirálta írásra, megadja a kulcsot a kötet szépségének megértéséhez. Minden diszharmoniója mellett romantikus egység az amerikai magyarság, aki így látja, szeretetből eredő megérteni akarással közeledik ahhoz a fél millió magyarhoz, aki felemás életet él Amerikában. Ugyanilyen szempontok szerint kell kezelni Kemény György alkotását is; irodalmi perspektívájában emlékeztet az amerikai magyarság szociológiai perspektívájára, szinte azt mondhatnám, hogy ami az amerikai magyarságban társadalmi konzervativizmus, az a "Vas András"-ban irodalmi konzervativizmus s ezért van ennek az alkotásnak és az amerikai magyarságnak nagyon sok köze egymáshoz.

Kemény György tud elbeszélni s szemelláthatólag kedvvel beszél el. Képei sokszor plasztikusak s épen azért hatnak az olvasó képzeletvilágára, mert gyakran naivak. A művészi öntudatot ebben a naivságban nem egy ízben kiérezzük, viszont vannak helyek, ahol a költő naivsága teljesen egyszínvonalu az olvasóéval. S Kemény György költői egyéniségében épen az a rokonszenves, hogy nem akar intelligens rímkovácsnak lát-

szani, ami úgy látszik néhány amerikai magyar "költő" becsúgya, hanem megbecsüli saját naivságát annyira, hogy annak költői értékét nem akarja elhomályosítani mesterkéltségű hatásvadászattal. Szóösszetételében néha modern; egy helyt például "álomtolvaj"-ról beszél; de olyan sikerülten helyezi bele konzervatív hanghordozásába, hogy ez kellemesen hat az olvasóra.

Az amerikai bányába került magyar sorsát éneklé meg Kemény György "Vas András"-ban. Romantikus lélek, mert hiszen a kivándorlási szándék maga regényes képzeletvilágra vall. Sok a szín benne, sok a lélek benne; sorsa olyan hogy minden amerikai magyarnak természetes érzések kíséretében kell megértenie lelke és helyzetei fordulatát. A magyarországi olvasónak pedig reveláció lehet ez az alkotás; ez az első eset, hogy nem okoskodó magyarázatokkal, nem nagyképi tanulmányokkal, nem felszínes újságcikkekkel, hanem a költői szó erejével igyekezett valaki életrekelteni egy bizonyos bevándorlótípust. A mellékalakok is sikerültek. Vas András viszonya az élethez: az egyszerű magyar relációja az összetett végzethez. Aki tengerentúl megszereti Vas András, az megérti az amerikai magyar lelkét is.

Reményi József.

Jóraláló magyarok

Ujabbán a következő jóraláló magyarok szereztek előfizetőket a Dongónak:

Horváth B. Lajos Milwaukee, Bartek János Pittsburgh, Naményi B. L. Buffalo, Szabó Antal Springdale, Bazzó András Cleveland, Szabados J. St. Louis.

Fogadják mindnyájan a Dongó köszönetét.

Schwartz B.

2825 EAST 79TH STREET,
CLEVELAND, OHIO.

Hajójegyek minden vonalra.
Pénzküldés a világ minden részébe.

JOGI TANÁCS ÉS KÖZJEGYZŐI
ÜGYEK ELINTÉZÉSE.



Veterán Pesta

régi amérikás és Zöldfülü Marci

NO, Marcink, hát kutya megszűni van a Szent Lujz, meg azutég meleg is van ott ugy, hogy még a nyelvünk is kilógott mire odaértünk. Na nem is gondoltam vóna, hogy annyi magyar legyen ott. Aztán meg kuruc magyarok is, merhogy köztársaságot akarnának az ókontriba, oszt tán meg is vernék aztat, aki másrul merne beszélni. Hát nagy ricsajt csaptak a Káldor szerkesztő urnak, akinek tiz eszten-dős juhbálgya volt, má minthogy a zujságjának. Ugyláccik, hogy az ottani magyarok órajtosabban megbecsülik a pennarágót, mind másfele a magyarok, mer még egy nagy bucsun sincsen annyi ember, mind ott vót.

Hát igen órajtos volt a juhbáld, oszt még a Marci nyakába is akasztottak egy koszorút. Örült is a Marci, akárcsak vak Laci a félszemének, merhogy ijjen tisztesség még nem érte ebbe a kontriba. A Marcinak tecett is minden, csak a nagy viztül ijgett meg, aki ott fojik Szent Lujz mellett, oszt a Tiszánál is nagyobb, meg szókébb. Mondok, itt már csak nem ihatnak vizet az emberek, mer biztosan béka nyóne tüle a gyomrokba.

Oszt az öreg Dúngó is ott vót a juhbáldon, meg a bányász testvér is, má mind a miszter Himler. Hát szavaztak is sokat, csak ugy zugott a tapsolás, merhogy éljenezni meg tapsolni Szent Lujzba is tudnak a magyarok.

St. louis-i jegyzetek

(JUBILEUMI APRÓSÁGOK)

KÁLDOR KÁLMÁN, akit annak idején kinevezett egy bányász-testvér a "kis pukhas"-nak, a St. Louis és Vidéke' tizéves jubileumán csaknem megpukhádt a boldogságtól.

Az öreg Dúngó elment megtapasztalni a st. louis-i magyarokat, akik olyan kedvesek voltak eddig, hogy még potyán sem olvasták a Dongót.

Himler Márton is ott vót. Amióta "vasut-bánya" lett belőlük, hát csak ugy vasutról beszél a közönséges pennarágóval.

A st. louis-i és környékbeli magyarok olyan nagy számban rukkoltak ki a jubileumra, hogy akár az egész "kis ántánt"-ot is megkergették volna.

A granite cityi magyarokat mindenfelé nagyon dicsérik, hogy jó magyarok és derék emberek. No, majd elvállik a vallatásnál.

Káldor Kálmán, a jubiláns, annyi üdvözlő sürgönyt és virágot kapott, hogy három kocsi megtelt vele. Az egyedüli hiba az vót, hogy az ünnepele egész nap futkosott saláta után és nem kapott.

Sommer Sándor sokat buzgólkodott a siker érdekében. És ezt a buzgóságot mindvégig megtartotta ugyanígyra, hogy az ünnep végén még patent "plajbászt" is akart szerezni az ünnepeleltnek.

Tel.: Princeton 2584-R.

DR. MAJOROS JÁNOS

MAGYAR FOGORVOS

8820 Buckeye Road, Cleveland, O.
Rendelő órák: Hétköznap délelőtt 9-től este 8 óráig. — Vasárnap 2—5 óráig.

DOMONKOS JÓZSEF

férfiszabó értesíti barátait és pártolóit, hogy üzletét áttette saját házába

956 East 185 St., Cleveland, O.

Uj magyar könyvek

A Budapesti Hirlap kiadásában

Tengermoraj

ÉS

Irredenták

cimen két uj könyv jelent meg.

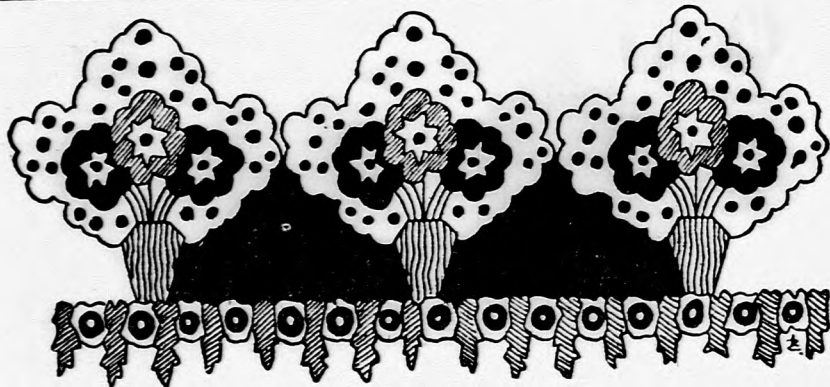
A könyvek szerzője SZABÓ LÁSZLÓ, az Amerikában élő magyar költő.

A könyvek megszerezhetők EGY—EGY DOLLÁR-ÉRT a szerzőnél, kinek címe:

Rev. Lad. Szabó

P. O. Box 266

Franklin, N. J.



Leechburgi Krónika

GYORSTAN is ahoz a részhez tartozik, ahol ki van írva: "EZ A FALU VÁROS!" A minapában bemetszettek itt egy ablakot koromsötét éjszaka és holmi folyadék után kezdtek kutatni. Mivel pedig nem találták meg a kívánatos nedvet, elvitték a nagy ruhafőző-fazekat. A házigazda igen nagy kedvelője a rozmaringnak és hogy észrevette a műtétet, le is somfordált a "bézmentbe", hogy onnan majd kiszimatolja a garázdálkodókat. Nagy megdöbbenésére azonban alig hogy lerohan, hát egy nagy "bókor rozmarinba lépett"... Valamelyik jómadár otthagya a fogafehért és hozzá még meg is öntözte. A megkárosított magyar úgy kívágta a slipicet a nyitott ablakon, hogy a szembe eső bucseros ablakán keresztül beszállott a "Toledo Scale"-re. Elhatározta a miszter, hogy ezért nem marad adós.



Leechburgban a műkedvelői játék nem tartozik a ritkaságok közé, de az elmúlt tél mégis felülmulta szenzációban az egész eddigi teljesítményeket. A kántor, a kit elcsapásra ítélte a község, ki akart tenni magát és szerkesztett egy szívhez szóló temetési éneket, hogy megrikassa vele a tanácsot. Mikor aztán kimondták, hogy a hóböggő kántor tapintatosan el lesz távolítva, akkor csak rázendít a mű-kántor az alábbi zöngedményre:

"Csendes álom jaz halál, Mindig lesbe járdogál. Hideg szellő fujdogál, Nem csipős már jaz csanál"! Persze a muzsikája meg már olyan bájos volt,

hogy még a tyuk is leesett volna az ülőről tőle. A kántor komát másnap annyian üdvözölték, hogy végre már nem bírta, hanem belebujt az "ájszkrémes kupába".



Liberty Bondot szorongatott az egyik leechburgi új házaspár a kis láda-fiókjában. Olyan régen vette a miszter, hogy már teljességgel nem is emlékszik rá. Most a napokban a fene-bankónak lába nőtt. Nagy lett a riadalom a házban, mert sem az asszony, sem az ember nem akarta tudni, merre hova tűnt el az amérikárszervény. Egyszer csak eszébe jut az új miszisznek, hogy meg kellene tréfálni az urát, mivel az már teljességgel ágynak dőlt bánatában. "Hallottad már hogy nagy bál lesz?" — kérdezte az asszony az embert. "Nem hallottam én, hiszen se eget, se földet nem látok, mióta ez a gyalázat érte a házat!" vágott vissza a férfi. "Menjünk el kedves párom, hátha ott ki lehetne sütni majd, hogy ki volt a tolvaj?" kísértett az asszony. Felugrott hát az amugy is katonás külsejű magyar és pár perc alatt pucban volt. Mennek, mendegélnek, de az uton is mindig azon folyt a beszéd, hogy vajjon a kettő közül melyik is lehet "az hibás". Belépnek hát a táncterembe! Rettenetes kíváncsiság vett a miszteren erőt, mikor a "helybeli" zenészek rázendítettek egy bőjti darabra, hogy asszondi... "Száz dolláros bankó volt a lajbi zsebbe!" Szinte fogcsikorgatva nyul be a mi magyarunk is a belső zsebbe és csodák csodája, ott van a tárcsa, a miben a "jancsi-bankó szokott busulni"... A

mulatós természetű magyarnak fejébe szállott a vér örömeben. Odalép a feleségéhez és szemeközé néz, az alábbi épületesnek látszó szavak kíséretében derékon kapja a párját. "Volt, nincs fene bánja!"... Egy liberty bándja... Ezt most valaki megbánja!" Oda is nyomta a tárcát a "brugónak" hogy nyujtsa ki a nyakcsigáját a vonó után. A zenészek úgy muzsikáltak, hogy már a halóverejték is szakadozott róluk, de a károsult atyafi csak nem tágitott. Mikor megkérdezte ott valamelyik, hogy miért van olyan rózsás kedve az asszonynak, csak annyit felelt a bodi... "Most már tudom, hogy miért táncolok!" Másnap azonban nagy lett a riadalom, mert a miszter a "polgár papírját" táncolta el. A "liberty bánd" meg átköltözött egy másik állam területére, a hol szebben bálnak a papírpénzzel.

VASBAN

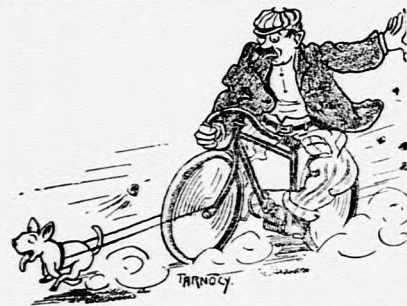
Találkozik két magyar. Velekednek. Megszólal az egyik:

— Hol voltál a mult héten, hogy nem láttalak?

— Vasban voltam egész héten.

— Miben?! Csak nem "ködmönlevet" találtak nálad?

— Nem, de Vas Andrást olvastam.



ÉRTESÍTÉS

Csak olyanoknál fizessen elő a Dongóra, akikről tudja, hogy a Dongónak meghatalmazott képviselői.

Dr. FARKAS GÉZA

5000 DOLLÁR BIZTOSÍTÉK
AZ ÁLLAMNÁL

Magyarországi és itteni peres ügyek gyors és pontos elintézése. Pénzküldés, jogi tanács és hajójegy.

FORDULJON HOZZAM BIZALOMMAL.
1928 Genesee Street, Toledo, Ohio.



Szót kérek!

HUSZONÖT esztendő alatt sok mindenfélé megfordultam nagy Amerikában, de a Missouri állambeli St. Louisba csak most kerültem első ízben. A tiz esztendő jubileumát ünneplő "St. Louis és Vidéke" című magyar ujság szerkesztője, Káldor Kálmán, addig biztatgatott, hogy végre mégis csak rászántam magam a hosszú utra. Megvallom, hogy kíváncsi voltam a st. louis-i magyarokra, akikről annyi sok mindenfélét olvastam az amerikai magyar lapokban.

Mikor Detroitból elindultam, ott bizony még nagyon is elkelt a téli bekecs. el is vittem magammal a bekecsemet St. Louisba, merthogy sokáig göthösködtem, hát nem akartam magam kitenni valami újabb veszedelemnek. No, a téli bekecsre nem volt szükség, mert St. Louisban már szalmakalapban parádézott egy csomó ember. Nem tudtam megérteni tulságos álmoságomat az első napon, mert hiszen tettem már én nagyobb utat is, mégse voltam ennyire elhervadva. Mikor azután a hőmérőre pillantottam és árnyékban 82-ön láttam a higányt, megértettem az álmoság és a hervadás okát.

Nemrégiben szörnyen ajánlotta nekem valaki, hogy menjek el a gőzfürdőbe, mert ott majd kifőzik belőlem a nyavalyát. Nem szeretem a gőzfürdőt, mert hiszen anélkül is eleget főz és dögönyöz engem ez a parádés élet. De ha szeretném is a kifőzést, most már nem lenne arra semmi szükségem,

mert elvégezte azt az itteni időjárás. Csak arra vagyok kíváncsi, hogy mit csinálnak itt az emberek nyáron, ha tavasszal is ilyen kellemes gőzfürdőzésben van részük.

A st. louis-i és környéki magyarok bírnák a meleget. A Káldor-féle jubileumon zsufolásig megtöltötték a termet és olyan csendben, olyan türelmesen ülték végig a hosszú ünnepélyt, hogy a dolog nagyon meglepett, mert arra mifelénk még téli időben is ugyancsak fészkelődik hasonló ünnepeken a tisztelt közönség.

Ugy hirtelenében több régi ismerőssel találkoztam, akikkel itt-ott konvenciókon hozott össze a sors. Granite City-ből jött be nagyon sok magyarral együtt Hideg Sándor, aki még mindig olyan jó husban és bőrben van, mint volt hajdanában. Nagy szerencséje, hogy Hideg a neve, mert csak így bírhatja el az itteni kánikulát, egyébként bizonyára egy nagy zsirfolt lenne belőle julius derekán.

A st. louis-i és környéki magyaroktól, valamint az ünnep tanulságairól majd később írok. Ebben a csiklandós melegben nagyon nehezen megy az írás olyan embernél, aki Szibéria környékéről jött, ahol néha júniusban is fűteni kell. Egyet azonban máris előre elárulhatok, hogy a st. louis-i magyarok száma, lelkesedése és szinte lánggal lobogó magyar köztársasági törekvése nagyon meglepett.

Arra is kíváncsi vagyok, hogy miként megy majd náluk a Vas-alás?

Annyit eddig is tapasztaltam, hogy nem kéretik magukat annyira, mint a Dongó megrögzött hátralékosai, akik közül némelyikből a gőz-daru se tudná kivasalni azokat a régen várt betegeket. Bizonyára azt hiszik, hogy én jubiláris beszédekből élek.

KEMÉNY GYÖRGY.

MAGYAR TESTVÉREM!

Megrendeltes-e már a híres "Vas András" könyvét?!

Himlervillere bandistákat keresnek. No, azt kaphatnak eleget, mert van itt mi közöttünk a soknál is több "banda", még pedig olyan, amelynek tagjai alaposan el tudják rántani a nótát.

Budapesten nagy gyászistentisztelet volt Károly halálának évfordulján. Illett volna elénekelni a régi éneket is, amelyben benne van, hogy "Magyarországról, romlott hazánkról, ne feledkezéssel meg szegény magyarokról".

FÖLDIKÉM!

A franciák fekete katonái tanítsanak emberségre, ha ellopod a más Dongóját!

D. B. STONE
MAGYARUL BESZÉLŐ ANGOL
ÜGYVÉD
822 Leader-News Building, Cleveland, O.
A Superior és East 6-ik utcák sarkán.
Telefon: Main 7090 és Central 1383.

PETRÁS LAJOS
ügyvéd, városi tanácsos.
Irodái:
1039 GUARDIAN BUILDING
8915 BUCKEYE ROAD
Telefon: Main 2327. — Central 710.
Lakás telefon: Princeton 2408-W.

PÉCSI JÁNOS
HUS- ÉS FÜSZER-
ÜZLETÉBEN
mindig friss hús és fűszer áru
vásárolható.
513 S. YALE STREET
Phone Cedar 2156

PÁLFI ISTVÁN
501 S. YALE ST., DETROIT, MICH.
A magy. róm. kath. templom közelében.
Kapható nála mindenféle dohány,
szivar és cigareta. — Imaköny-
vek, szobrok és olvasók. Minden-
féle karácsonyi ajándék és finom
cukrok.



Magyar lapvélemények

Vas András a költői képzelet szüleménye: Az amerikai Vas Andrások nem ilyenek, aminthogy a letört gentryk is mások. EGY Vas Andrásból és EGY urfiból nemzeti tipust csinált az író. Költői művekben megengedhető az ilyesmi. Egy csupa erény Vas András és egy, a multak hibáit önfeláldozó munkával levezekelő "urfi". Költői elgondolásnak szép, de valóságnak valószínűtlen. De azért verses elbeszélés Vas András, hogy a képzelet uralkodjék a szíveken.

Kemény Vas Andrása azt a célt szolgálja, amit maga elé tűzött: A gyönyörködtetést. Könnyen perdülő verssorok, többnyire asszonanciás végzésekkel, a magyar erények szépségét éneklék. Inkább versben irt próza, mint prózában irt vers. Ez Kemény, a prózájában is mindig verselő. Aki álmokat sző és idealizált képeket fest akkor is, mikor apotheizáló harmoniájába bőven vegyít disszonanciákat az ÉLET. Aki görcsösen ragaszkodik ahhoz a meggyőződéséhez, hogy a magyar név nemcsak szép és méltó régi hírnevéhez, hanem ezt a hírnevet itt Amerikában, még tul is szárnyalja.

Kemény verselése természetes, egyszerű és azon a csapáson halad, amelyet Arany János jelölt ki mesteri tollal. Vas Andrása sok helyen rezonáns Petőfi János Vitézével.

Kemény Vas Andrása eddigi munkásságának kétségtelenül legsikerültebb alkotása és irodalmi szegénységünkben méltán rászolgál arra, hogy büszkén valljuk a magunkénak. Vas András tárháza a költői értékeknek és a benne felmagasztalt magyarság távolról sem nyújthat annyit a költőnek, ha megveszi és elolvassa, mint amennyit kap tőle. A csereüzlet mindenestire az amerikai magyarság javára dől el. (A "Magyar Hírök" Lorain, O.)

A napokban érkezett szerkesztőségünkhöz a "Vas András, Verses Mese a Vándormadarokról" című könyv, mely Kemény György szép írói tehetségének egyik remek gyümölcse.

Végig olvastuk e szép kiállítású könyvet, amely 12 részből áll. Elejétől végig egy teljesen sikerült mű ez, mely minden magyar ember könyvtárának díszét fogja képezni.

Meg kell szerezniünk e könyvet két okból, először saját érdeklődésünkben, még pedig azért, mert a könyv csekély áráért naphosszat gyönyörűséget szerzünk magunknak; másodsor pedig azért, mert Kemény György évek hosszú során át tehetségét a magyar közönségnek rendelkezésére bocsátotta és ennek ellenében csak kötelességünknek tesszük eleget, ha a könyv megvétele által a szerző anyagi helyzetének javításához csak némileg is hozzájárulunk. (*Jersey Híradó, Trenton.*)

SZENZÁCIÓ AZ AMERIKAI MAGYAR IRODALOMBAN

A south bendi "Városi Élet"-ből

Ha valaki, úgy Kemény György, a Detroitban megjelenő Dongó élelapp szerkesztője az az ember, aki legjobb ismerője a magyar népléleknek és a magyar szívnek. Ezt bizonyítja az immár 25 éve megjelenő lapjának minden sora, ezt a nyilvános alkalmakkor történő fellépéseikor elmondani szokott szellemes és találó beszédei és ugyanemkek legfényesebb bizonyítéka legutóbbi költeménye, a Vas András címen megjelent remekmű a magyar kivándorló életéről.

A verses elbeszélés néhány sorának elolvasása is arra indítja az olvasót, hogy meglepődjön a magyar nyelv színes szóbőségén és ha tovább olvassa az ember e művet, meglepődése csodálkozássá, sőt ámulattá változik a tisztán magyar vonatkozású dolgoknak oly mesteri kézzel való felsorakoztatásán. Okkal kételkedünk azon, hogy létezzen Amerikába szakadt magyar, aki e csodaműben a saját történetének legalább néhány epizódjára ne ismerjen és ez a csalhatatlan jele annak, hogy e könyvet a rajongásig megszereti mindenki, aki csak olvasni és érezni tud.

A magyar néphez ritkán, vagy talán soha sem szolt író olyan közvetlen hangon, mint amilyen Keménynek Vas Andrásából csendül bele az amerikai magyar fülébe. Voltak, vannak és talán lesznek is pennaforogató embereink ebben az új hazában, de akik úgy eltalálnák szívünk legmelegebb érzésének hurját, mint az e

műben Keménynek sikerül, azt remélünk sem lehet, mert íróember van ugyan sokféle, de kevés tudna még a legjobb akarattal is ilyen közvetlen lenni. Vannak írónk, akik az irtó gyűlölet lángját lobbantják fel szívünkben minden társadalmi fonákság ellen és vannak írónk, akik a szerelem kéjes érzéseit keltő szavak ömlő lávájába fűrésztik a magyar szívet, de olyan írónk és olyan irodalmi művünk csak egy van eddig — Kemény Vas Andrásában, ahol ez a két érzés a legegyszerűbb és talán éppen azért legszebb magyar szavakkal van előidézve. A magyar tud szeretni hévvel, de nem fecseg hozzá és tud férfiasan harcolni, küzdeni a jobblétért és faja becsületéért, de nem használ lázító ígéket hozzá. Ilyen Kemény Vas Andrása és azért szeretnénk minden magyarnak szívébe vézni, hogy olvassa el ezt a remekművet.

Itt a tavasz!

Ne hanyagolja el a házat, kertjét és portáját.

Fesse be a házat,

Ültesse be a kertjét.

Hozza rendbe a portáját és így ki-mélje meg a vagyonát.

A legjobb festékek, festő-csotetek és létrák.

Mindenféle fű-, virág- és vetemény-magvak.

Kapák, ásók, metsző-ollók, gereblyék és egyéb kertészeti eszközök nálunk jutányosan beszerezhetők.

GEGUS TESTVÉREK

egyedüli magyar vas- és festékkeres-dése Michigan államban

8130 West Jefferson Avenue,
DETROIT, MICH.

BALKÁNYI

FÉNYKÉPÉSZETI
MŰTERME

8014 W. Jefferson Avenue

DETROIT, MICHIGAN

Telefon: Cedar 3112

WEISS MÓR

HAZAI ÓRÁS és ÉKSZERÉSZ
THE JEWELER

7902 West Jefferson Avenue,

Detroit, Mich.

ELAD NAGYBAN ÉS KICSINYBEN.

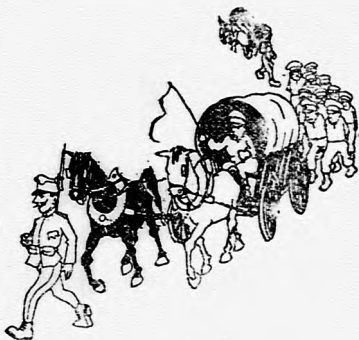
TALÁNY

MI EZ?

**Ka u u
Ka u u**

A megfejtés dija: **egy szép könyv.**
A megfejtés beküldésének határideje: 1923 május 22.

Az április elseji számban közölt talány megfejtőit a jövő számban közöljük.



Örmény anekdoták

A BOROK BESZÉDE

Apaffi Mihály fejedelem tudvalevőleg jó barátságban élt az örményekkel. Ő hívta be őket Erdélybe, ő adott engedélyt nekik a letelepülésre s ugyancsak ő volt az, a ki kiváltságokat biztosított az új gyarmatosoknak a kereskedés szabad folytatására. Az örmények ezen jóindulata miatt, nagy bizalommal és tisztelettel voltak Apaffi iránt, kit mindannyiszor felkerestek, valahányszor jogaikban sérelmet tapasztaltak.

Amde, mint afféle kereskedő és világlátott népek, ismerték jól a derék fejedelem gyöngéjét s ha ügyes-bajos dolgaikban látogatást tettek nála, üres kézzel sohasem mentek.

— Nos, hát hogy vagytok? — szokta ilyenkor kérdeni Apaffi.

Az örmény nem szereti a sok beszédet, azért ők is tényekkel fejezték ki magukat. Az ilyen "tények" a szokásos pénzajándék mellett, kitűnő szirakuzai borokat is jelentettek, a miknek Apaffi felettébb megörült. Az első látogatás után minden apró-cseprő dologban megjelentek Apaffinál az örmények s a kitűnő szirakuzai és egyéb fajta borok majdnem állandóan napirenden voltak. Később már anynyira megértette Apaffi fejedelem a borok jelentőségét, hogy valahányszor örményeket látott, a kik így szóltak hozzá:

— Egy kis bort hoztunk Felséged számára... — be sem várta a továbbiakat, hanem rögtön közbe szólt:

— Csak gyorsan, gyorsan, adjátok elő, mi kell már megint?

NÉGY VALLÁSÚ BOR

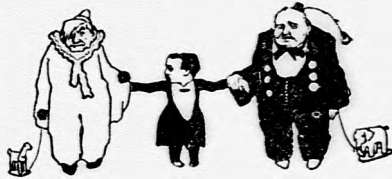
Kopár Simon plébános, ki a plébánosságban Lukácsi után következett, gyakran hívott vendégeket házához. Általában az egész városban, mint igen szíves házigazda volt ismertes. Jóféle borok természetesen sohasem hiányoztak ilyenkor asztaláról, de megtörtént nem egyszer, hogy ötven-hatvan éves borok is kerültek az asztalra, mikre az öreg plébános igen büszke volt.

Mindannyiszor megszokta kérdeni ilyenkor vendégeitől:

— Mondjátok meg nekem, milyen vallású ez a bor?

Mindenki mondott valamit, a mit tudott, de az igazi definíciót egyik sem találta el, míg Kopár plébános meg nem szólalt:

— Először: *katholikus*, mert erős. Másodsor: *kálvinista*, mert tiszta. Harmadsor: *zsidó*, mert nincs megkeresztelve. Negyedsor: *Lutheránus*, mert akár én iszom, akár ti isszátok, neki az mindegy.



Káldor kenyeresnek

*Hát ünnepelnek, kenyeres?!
Készülnek a szóvirágok?
Még csak kifogást se keres
Ünnepen a magyar átok?*

*Nálam minden szürke mindegy,
Nincs több vörös-betűs ünnep;
A gond marcangolta szívnek
Bánat-kölykök hegedülnek.*

*A vén cigány ujjá reszket,
Meg-megakad a vonója,
Inkább megül némán, vesztleg
S a hegedű: koporsója.*

*Mégis mikor cigánysoron
Lagzi készül, nótá csendül:
Hurba kap a cigány-rokon
S hegedűje dalra zendül.*

*Hát kenyeres, majd csak elmék
S a nótádat elrángatom....
Cigánysoron ritka vendég
Manapság a lakodalmom.*

KEMÉNY GYÖRGY.



A Dongó postája

Kiki figyelje meg a lapján levő címzésre használt papírlapot és ha vörös keresztet lát a neve mellett, akkor gondoljon a betegekre. Azaz ne csak gondoljon, hanem küldje is be azokat, mert gondolni eleget gondol rájuk a Dongó. Akinek neve mellett két vörös kereszt van, annál kettős a veszedelem, vagyis olyan régen lejárt az előfizetése, hogy valósággal beteggé tesz minket. Ha még a dupla vörös keresztelés se téríti a hátralékosokat az igaz hitre, akkor "kilöketnek a külső setétségre, ahol sirás vagy és fogagnak csikorgatása."

T. P. Nekünk nincs módunk arra, hogy a tót alapot segítsük, azért jó lesz beküldeni azokat a régen felvett betegeket, mert egyébként hadat izenünk Tótországna.

Sz. F. Köszönjük, nagyon fájatosan vagyunk, akáresak az egyszeri tót kutyája a karó között.

V. Z. Hogy a "vasbor" jó-e az emésztés elősegítésére, azt nem tudjuk. De hogy a Vas András jó, az egészen bizonyos. Olesőbb is, mint a "vasbor", mert egyszer és mindenkorra csak 2 dollár, vagy cifra subában 5 dollár.

Z. M. Haragszik, hogy késett a Dongó. Hát nézze, a tavasz éppen másfél hónappal késett és mégis belenyugodtunk, pedig az időjárást az öreg Dongónál sokkal erősebb hatalom szerkeszti.

N. K. Nono, öregem, hát csak ne akarja megrázni a Dongót. Rázza azt a nyavalya maga nélkül is. Csak nem lett pártner a nyavalyának?!

Több kellemes dologról máskor szólnunk.

BETEGLÁTOGATÓKAT

keresünk minden olyan magyarulakta helyen, ahol eddig nincs a Dongónak képviselője. Köszönettel vesszük a jelentkezéseket.

SZÁRAZ SZALONOS

SZÉCS FERENC ÉS ALEX MIKLÓS
biztosítanak arról minden clevelandi magyart, hogy náluk tökéletes a szárazság.

8510 Buckey Road, Cleveland, O.

MAGYAR AJTÓKON KOPOGTAT

“Vas András”

GYÖNYÖRÜSÉGES HISTÓRIÁJA, AMIT
PATTOGÓ RIGMUSOKBA SZEDETT

Kemény György

A kivándorlásról, az amerikai magyarokról irt mű-
vészi kiállítású könyv ára:

Csinos kötésben 2 dollár

Remek diszkötésben, a szerző sajátkezü
aláírásával 5 dollár

Rendelje meg ezt a nagy művet, amelynél érdeke-
sebbet még nem olvasott. A rendelést küldje erre
a címre:

D o n g ó

1060-25th STREET,

DETROIT, MICH.